

U Z N E S E N I E

Najvyšší súd Slovenskej republiky v právnej veci žalobcu **J. D. - D.**, podnikajúceho v K., zastúpeného JUDr. Ivanom Štubňom, advokátom so sídlom v Bratislave, Zbrody 13, proti žalovanému **J. H.**, bývajúcemu v K., zastúpenému JUDr. Romanom Blažekom, advokátom so sídlom v Komárne, Pohraničná 4, **o zaplatenie 2 401,25 € s príslušenstvom**, vedenej na Okresnom súde Komárno pod sp. zn. 7 C 116/2005, o dovolaní žalobcu proti rozsudku Krajského súdu v Nitre z 26. októbra 2010 sp. zn. 6 Co 217/2010 v spojení s opravným uznesením tohto súdu zo 14. júla 2011 sp. zn. 6 Co 217/2010 takto

r o z h o d o l :

Dovolanie **o d m i e t a .**

Žalovanému náhradu trov dovolacieho konania nepriznáva.

O d ô v o d n e n i e

Krajský súd v Nitre označeným rozsudkom potvrdil ako vecne správny rozsudok Okresného súdu Komárno z 30. novembra 2007 č. k. 7 C 116/2005-134, ktorým bola z dôvodu vznesenej námietky premlčania zamietnutá žaloba o vydanie bezdôvodného obohatenia v sume 2 401,25 € (72 340,-- Sk) s príslušenstvom. Žalovanému náhradu trov odvolacieho konania nepriznal. Odvolací súd, súc viazaný skutkovým stavom zisteným súdom prvého stupňa, mal za to, že účastníci mali v úmysle uzatvoriť zmluvu o predaji podniku v zmysle § 476 ods. 1 Obchodného zákonníka, ktorá ale vyžaduje písomnú formu a keďže táto dodržaná nebola k platnému uzavretiu zmluvy nedošlo. Ak teda žalobca poskytol žalovanému finančné prostriedky, ktoré mali predstavovať úhradu za predaj podniku, ktorý sa napokon neuskutočnil, odvolací súd konštatoval, že na strane žalovaného došlo k bezdôvodnému obohateniu v zmysle § 451 ods. 1 a 2 Občianskeho zákonníka, a to plnením žalobcu žalovanému z právneho dôvodu, ktorý odpadol. Právne posúdenie veci prvostupňovým súdom podľa Občianskeho zákonníka bolo preto správne a námietka žalobcu

namietajúca toto posúdenie nedôvodná. Zhodne so súdom prvého stupňa posúdil druhostupňový súd aj plynutie subjektívnej dvojročnej premlčacej doby na vydanie bezdôvodného obohatenia, ktorá začala plynúť deň nasledujúci po vrátení časti úhrady žalovaným, t. j. 8. júla 2000 a uplynula 8. júla 2002. Keďže žaloba bola na súd podaná až 8. júla 2004, stalo sa tak po premlčaní práva na vydanie bezdôvodného obohatenia. Odvolací súd sa plne stotožnil so skutkovým aj právnym zdôvodnením rozhodnutia súdu prvého stupňa, na ktoré v zmysle § 219 ods. 2 O.s.p. ďalej poukázal. Rozhodnutie o nepriznaní trov konania žalovanému zdôvodnil s poukazom na ustanovenie § 224 ods. 1 O.s.p. v spojení s § 142 ods. 1 a § 151 ods. 1, 2 O.s.p., nakoľko úspešný žalovaný si náhradu trov nevyčísľil a zo spisu mu iné trovy ako trovy právneho zastúpenia nevyplývali.

Proti tomuto rozsudku krajského súdu ako odvolacieho súdu podal dovolanie žalobca. Žiadal napadnutý rozsudok odvolacieho súdu ako aj rozsudok súdu prvého stupňa zrušiť a vec vrátiť okresnému súdu na ďalšie konanie z dôvodu, že mu bola odňatá možnosť konať pred súdom podľa § 237 písm. f/ O.s.p. Namietal, že na ostatnom pojednávaní okresného súdu, na ktorom bol vyhlásený rozsudok, nemohol byť z objektívnych dôvodov prítomný jeho právny zástupca JUDr. Turák, ktorého neprítomnosť riadne ospravedlnil, avšak sudca vo veci napriek tomu pojednával a aj ju rozhodol, čím mu odňal možnosti konať pred súdom. Žalobca tiež namietal, že k odňatiu možnosti konať pred súdom došlo aj rozhodnutím odvolacieho súdu bez nariadenia pojednávania. Okrem toho žalobca vo svojom mimoriadnom opravnom prostriedku vytkol súdu, že nebol vyzvaný na predloženie námietok proti zloženiu senátu odvolacieho súdu, ktoré by bol určite písomne uplatnil. Naostatok uviedol, že nemá žiadnu vedomosť o uznesení Najvyššieho súdu SR z 30. júna 2010 sp. zn. 5 Cdo 190/2009, ktorým bolo zrušené jeho odvolanie odmietajúce uznesenie Krajského súdu v Nitre z 13. júna 2008 sp. zn. 6 Co 106/2008 z dôvodu odňatia práva žalobcovi na prieskum prvostupňového rozhodnutia na základe včas podaného odvolania. V doplnení dovolania žalobca spochybnil aj posúdenie skutkových zistení súdmi nižších stupňov. Mimoriadny opravný prostriedok odôvodnil tiež tým, že v konaní došlo aj k vade v označení účastníkov konania a aj v právnom posúdení veci v otázke premlčania uplatneného nároku žalobcu.

Žalovaný navrhol dovolanie zamietnuť a žalovanému uložiť povinnosť nahradiť mu trovy dovolacieho konania.

Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd dovolací (§ 10a ods. 1 O.s.p.), po zistení, že dovolanie podal včas účastník konania (§ 240 ods. 1 O.s.p.), riadne zastúpený (§ 241 ods. 1

O.s.p.), skúmal najskôr, či tento opravný prostriedok smeruje proti rozhodnutiu, ktoré možno napadnúť dovolaním (§ 236 a nasl. O.s.p.), a bez nariadenia dovolacieho pojednávania (§ 243a ods. 1 O.s.p.) dospel k záveru, že dovolanie smeruje proti rozhodnutiu, voči ktorému takýto opravný prostriedok nie je prípustný.

Dovolanie účastníka konania upravené v tretej hlave štvrtej časti Občianskeho súdneho poriadku je mimoriadny opravný prostriedok, ktorým nemožno napadnúť každé rozhodnutie súdu. Výnimočnosti tohto opravného prostriedku zodpovedá právna úprava jeho prípustnosti. Dovoláním možno napadnúť právoplatné rozhodnutia odvolacieho súdu len v prípadoch, v ktorých to pripúšťa zákon (§ 236 ods. 1 O.s.p.).

V preskúmvanej veci dovolateľ napadol dovolaním rozhodnutie odvolacieho súdu vydané vo forme rozsudku, ktorým potvrdil rozsudok súdu prvého stupňa.

Podmienky prípustnosti dovolania smerujúceho proti rozsudku odvolacieho súdu sú upravené v ustanoveniach § 237 a § 238 O.s.p.

Prípustnosť dovolania v predmetnej veci podľa § 238 O.s.p. neprichádza do úvahy. Nejde totiž o zmeňujúci rozsudok odvolacieho súdu vo veci samej, ani o rozsudok, v ktorom by sa odvolací súd odchyľil od právneho názoru dovolacieho súdu vysloveného v tejto veci. Rovnako sa nejedná o rozsudok, vo výroku ktorého by odvolací súd vyslovil prípustnosť dovolania, pretože ide o rozhodnutie po právnej stránke zásadného významu, ani o rozsudok, ktorým by bol potvrdený rozsudok súdu prvého stupňa, ktorým by súd prvého stupňa vo výroku vyslovil neplatnosť zmluvnej podmienky podľa § 153 ods. 3 a 4 O.s.p.

Ak súdne konanie trpí niektorou z väd vymenovaných v ustanovení § 237 O.s.p., možno dovolaním napadnúť aj rozhodnutia vo veciach, v ktorých je inak dovolanie z hľadiska § 238 O.s.p. neprípustné. Vzhľadom na zákonnú povinnosť (§ 242 ods. 1 veta druhá O.s.p.) skúmať vždy, či napadnuté rozhodnutie odvolacieho súdu nebolo vydané v konaní postihnutom niektorou z procesných väd uvedených v § 237 písm. a/ až g/ O.s.p., dovolací súd sa ďalej zaoberal otázkou, či nie je daná prípustnosť dovolania v zmysle tohto zákonného ustanovenia, teda či v danej veci nejde o prípad nedostatku právomoci súdu, spôsobilosti byť účastníkom konania, riadneho zastúpenia procesne nespôsobilého účastníka, o prekážku veci právoplatne rozhodnutej alebo už prv začatého konania, prípad absencie návrhu na začatie

konania, hoci bol podľa zákona potrebný, prípad odňatia možnosti účastníkovi pred súdom konať a rozhodovania vylúčeným sudcom, či konania súdom nesprávne obsadeným. Osobitne sa zaoberal námietkami dovolateľa, že konanie trpí vadou uvedenou v § 237 písm. f/ O.s.p.

Dovolateľ predovšetkým namieta, že mu bola odňatá možnosť konať pred súdom tým, že napriek neprítomnosti jeho právneho zástupcu JUDr. Turáka na pojednávaní 30. novembra 2011 okresný súd vec prejednal a aj rozhodol. Podľa dovolacieho súdu ale žalobca tak robí neodôvodnene.

Zo zápisnice z pojednávania (č. l. 123 spisu) je zrejmé, že žalobca neprítomnosť svojho právneho zástupcu ospravedlnil a vyjadril súhlas so zadržaním pojednávania v jeho neprítomnosti. Týmto postupom preto nemohlo dôjsť k odňatiu možnosti účastníkovi pred súdom konať, keďže sám žalobca s takýmto priebehom konania na prvostupňovom súde súhlasil. Po poučení v zmysle § 120 ods. 4 O.s.p. účastníci zhodne uviedli, že nemajú ďalšie návrhy na doplnenie dokazovania, na čo súd vyhlásil dokazovanie za skončené. Po konečných návrhoch bol vyhlásený rozsudok. Konanie pred prvostupňovým súdom teda nebolo postihnuté vadou v zmysle § 237 písm. f/ O.s.p.

Pri ďalšej námietke dovolateľa o nenariadení pojednávania odvolacím súdom, dovolací súd odkazuje na ustanovenie § 214 ods. 2 O.s.p. v znení účinnom do 31. decembra 2011, v zmysle ktorého odvolací súd môže o odvolaní rozhodnúť aj bez nariadenia pojednávania, ak nejde o niektorý z prípadov uvedených v odseku 1 tohto ustanovenia, t.j. ak nejde o prípad, kedy je potrebné zopakovať alebo doplniť dokazovanie (táto okolnosť, s výnimkou konaní podľa § 120 ods. 2 O.s.p., závisí od úvahy odvolacieho súdu), alebo ak súd prvého stupňa rozhodol podľa § 115a O.s.p. bez nariadenia pojednávania alebo ak to vyžaduje dôležitý verejný záujem. Pretože v predmetnej veci nešlo o žiaden z prípadov vyplývajúcich z § 214 ods. 1 O.s.p., odvolací súd bol oprávnený podľa odseku 2 tohto ustanovenia rozhodnúť o odvolaní bez nariadenia pojednávania. Týmto postupom teda žalobcovi neodňal možnosť konať pred súdom.

Pokiaľ žalobca vytýka odvolaciemu súdu, že nesplnil svoju poučovaciu povinnosť o možnosti uplatniť námietku zaujatosti „proti zloženiu senátu“, dovolací súd pripomína, že pre odvolací súd takáto povinnosť z procesnoprávných predpisov nevyplýva. Zrejme uniklo pozornosti žalobcu, že zákonom č. 341/2005 Z.z., ktorý nadobudol účinnosť 1. septembra

2005, bola v ustanovení § 15a ods. 1 O.s.p. vypustená druhá veta, ukladajúca súdu povinnosť poučiť účastníka o práve uplatniť z dôvodov podľa § 14 ods. 1 O.s.p. námietku zaujatosti voči sudcovi, ktorý má podľa rozvrhu práce vec prejednať a rozhodnúť.

K ostatne namietanej vade konania v zmysle § 237 písm. f/ O.s.p., ktorá mala spočívať v neoboznámení žalobcu s obsahom uznesenia Najvyššieho súdu SR z 30. júna 2010 sp. zn. 5 Cdo 190/2009, dovolací súd dáva do pozornosti dovolateľa úradný záznam z č. l. 210 spisu, z ktorého je zrejmé, že žalobca predmetné rozhodnutie prevzal dňa 10. januára 2011.

Odňatie možnosti účastníkovi konať pred súdom teda dovolací súd nezistil.

K výhradám dovolateľa spochybňujúcim posúdenie skutkových zistení, treba uviesť, že v zmysle ustanovenia § 241 ods. 2 O.s.p. dôvodom dovolania nemôže byť samo osebe nesprávne skutkové zistenie. Dovolanie totiž nie je „ďalším“ odvolaním, ale je mimoriadnym opravným prostriedkom určeným na nápravu len výslovne uvedených procesných (§ 241 ods. 2 písm. a/ a b/ O.s.p.) a hmotnoprávných (§ 241 ods. 2 písm. c/ O.s.p.) vád. Preto sa dovolaním nemožno úspešne domáhať revízie skutkových zistení urobených súdmi prvého a druhého stupňa, ani prieskumu nimi vykonaného dokazovania. Ťažisko dokazovania je totiž v konaní pred súdom prvého stupňa a jeho skutkové závery je oprávnený dopĺňať, prípadne korigovať len odvolací súd, ktorý za tým účelom môže vykonávať dokazovanie (§ 213 O.s.p.). Dovolací súd nie je všeobecnou treťou inštanciou, v ktorej by mohol preskúmať akékoľvek rozhodnutie súdu druhého stupňa. Preskúmať správnosť a úplnosť skutkových zistení, a to ani v súvislosti s právnym posúdením veci, nemôže dovolací súd už len z toho dôvodu, že nie je oprávnený bez ďalšieho prehodnocovať vykonané dôkazy, pretože na rozdiel od súdu prvého a druhého stupňa nemá možnosť podľa zásad ústnosti a bezprostrednosti v konaní o dovolaní tieto dôkazy sám vykonávať, ako je zrejmé z obmedzeného rozsahu dokazovania v dovolacom konaní podľa ustanovenia § 243a ods. 2, in fine O.s.p. (arg. „dokazovanie však nevykonáva“).

Žalobca v dovolaní ďalej tvrdil, že konanie je postihnuté inou vadou, ktorá mala za následok nesprávne rozhodnutie vo veci (§ 241 ods. 2 písm. b/ O.s.p.). Iná vada konania je procesná vada, ktorá na rozdiel od vád taxatívne vymenovaných v § 237 O.s.p. nezakladá zmätočnosť rozhodnutia. Je právne relevantná, ak mala za následok nesprávne rozhodnutie vo veci. Dovolací súd môže pristúpiť k posúdeniu opodstatnenosti tvrdenia žalobcu

o existencii tohto dovolacieho dôvodu až vtedy, keď je dovolanie z určitého zákonného dôvodu prípustné; o tento prípad ale v prejednávanej veci nejde.

Pokiaľ žalobca vytýka súdom chyby v označeniach účastníkov, podľa názoru dovolacieho súdu tak robí neopodstatnene. Odvolací súd sa s touto otázkou vyrovnal v odôvodnení svojho rozhodnutia (str. 4, odsek 3 jeho rozsudku), s ktorými jeho závermi sa dovolací súd stotožňuje a pripomína, že zánikom živnostenského oprávnenia fyzickej osoby – podnikateľa, tento nestráca spôsobilosť byť účastníkom konania v zmysle § 19 O.s.p., pretože fyzická osoba tým nestráca spôsobilosť mať práva a povinnosti a nezbavuje ju to ani prípadných záväzkov z dovtedajšej podnikateľskej činnosti. Zánik živnostenského oprávnenia sa na označení žalovaného prejaví len vypustením dodatku k jeho menu a priezvisku (ktorý v zmysle § 9 ods. 1 Obchodného zákonníka ani nie je obligatórnou súčasťou obchodného mena fyzickej osoby – podnikateľa), ktorý vyjadroval druh jeho podnikania, čo ale nemá vplyv na jeho jednoznačnú identifikáciu (porovnaj napr. uznesenie Najvyššieho súdu SR, sp. zn. 3 Obo 377/98).

Napokon dovolateľ namietal nesprávne právne posúdenie veci odvolacím súdom (§ 241 ods. 2 písm. c/ O.s.p.). Právnym posúdením je činnosť súdu, pri ktorej zo skutkových zistení vyvodzuje právne závery a aplikuje konkrétnu právnu normu na zistený skutkový stav. Nesprávnym právnym posúdením veci je omyl súdu pri aplikácii práva na zistený skutkový stav. O nesprávnu aplikáciu právnych predpisov ide vtedy, ak súd nepoužil správny právny predpis alebo ak síce použil správny právny predpis, ale ho nesprávne interpretoval, alebo ak zo správnych skutkových záverov vyvodil nesprávne právne závery. Nesprávne právne posúdenie veci je síce relevantným dovolacím dôvodom, samo o sebe ale prípustnosť dovolania nezakladá (nemá základ vo vadách konania podľa § 237 O.s.p. a nespôsobuje zmätočnosť rozhodnutia). I keby boli tvrdenia žalobcu o existencii tohto dovolacieho dôvodu opodstatnené (dovolací súd ich z uvedeného aspektu neposudzoval), vytýkaná skutočnosť by mala za následok vecnú nesprávnosť napadnutého rozsudku, nezakladala by ale prípustnosť dovolania v zmysle § 237 O.s.p. V dôsledku toho by posúdenie, či súdy (ne)použili správny právny predpis a či ho (ne)správne interpretovali alebo či zo správnych skutkových záverov vyvodili (ne)správne právne závery, prichádzalo do úvahy až vtedy, keby dovolanie bolo procesne prípustné; to však v prejednávanej veci nie je.

Možno teda uzavrieť, že dovolací súd nezistil skutočnosti, ktoré by opodstatňovali prípustnosť dovolania podľa § 237 O.s.p. a keďže dovolanie nie je prípustné ani podľa § 238

O.s.p., Najvyšší súd Slovenskej republiky mimoriadny opravný prostriedok žalobcu odmietol podľa § 218 ods. 1 písm. c/ O.s.p. v spojení s § 243b ods. 5 O.s.p. bez toho, aby sa zaoberal vecnou správnosťou napadnutého rozsudku odvolacieho súdu.

V dovolacom konaní procesne úspešnému žalovanému vzniklo právo na náhradu trov dovolacieho konania proti žalobcovi, ktorý úspech nemal (§ 243b ods. 5 O.s.p. v spojení s § 224 ods. 1 O.s.p. a § 142 ods. 1 O.s.p.). Najvyšší súd Slovenskej republiky mu však náhradu trov dovolacieho konania nepriznal, pretože trovy žalovaného, ktoré mu vznikli v súvislosti s vyjadrením jeho právneho zástupcu k dovolaniu, nepovažoval, vzhľadom na neprípustnosť dovolania, za potrebné na účelne bránenie práva.

Toto rozhodnutie prijal senát Najvyššieho súdu Slovenskej republiky pomerom hlasov 3 : 0.

P o u č e n i e : Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.

V Bratislave 25. júla 2012

JUDr. Ladislav G ó r á s z, v.r.
predseda senátu

Za správnosť vyhotovenia : Mgr. Patrícia Špacírová